

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. V. Corollarium notatu dignum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

lib. 2. tract. 3. cap. 6. num. 1. *Confessionem à peccatis diviti non facile negare debet, quod communes pauperum miserias sublevare monitus recuset: quia dives semper aliquam causam in specie præfert cur recuset, nempe istam, nihil habeo superflui. Patet, inquam, hanc doctrinam esse fallam: quia dives ex debito legali, subindeque ex præcepto, & non solum ex consilio, tenetur sibi superflua dare pauperibus, ut ex D. Thoma jam vidimus: unde si monitus à Confessario hoc facere recuset, & ex sola ascendendi libidine præcludat viscera sua pauperibus, ne quidquam de superfluo ipsis largiatur, absolutio in capax est. Quod si mihi (inquit Cajetanus opusc. de elemosyna cap. 6.) illud obijceris, quod scilicet divitum confessiones audiri non possent: & Confessores damnationem incurrerent, audi Dominum Iesum Christum in Evangelio divitibus dicentem: facilius est camelum transire per foramen acus, quam divitem intrare in regnum colorum; Confessoribus autem: si cæcus cæcum ducat, ambo in foveam cadunt.*

156. Adde quod, causa illa seu excusatio quam prætexunt divites, ut ab hoc præcepto sese eximant, nempe nihil habeo superflui. Fivola est: si enim divites res necessarias non cupiditate metentur, quæ modum nescit, sed pietate judicant, quæ necessitates ingeniosè contrahit, ut sibi supersit quod in officia liberalitatis effundat, multa inveniunt superflua: juxta illud Augustini in Psal. 147. *Multa superflua habemus, si non nisi necessaria teneamus: nam si inania quæramus, nihil sufficit.* Cui consonat illud Senecæ in Epistolis: *Inopia pauca desunt, avaritia omnia.*

157. Non est etiam præmittendum, novellos probabilitatum patronos, dum ex una parte student placere divitibus, eos exonerando à præcepto largiendi de superfluo bonorum pauperibus, ex alia plurimum ipsis nocere, eosque furtis ac direptionibus pauperum exponere, dum docent pauperibus permillum esse furari, non solum in extrema necessitate, sed etiam in gravi, ut videri potest apud Lælium lib. 2. cap. 12. dubit. 12. num. 71. Dianam, Efcobarium, Tamburinum, & alios. Unde dum illi volunt placere divitibus, sunt inhumani erga pauperes; & dum volunt favere pauperibus, sunt iniqui erga divites, simulque ex eodem ore calidum & frigidum efflant, atque ut ait Sinnichius, *Pauperibus unâ manu panem, alterâ lapidem offentant.*

X V.

158. *Absolutionis capax est homo, quantavis laboret ignorantia mysteriorum fidei, & etiam si per negligentiam quoque culpabilem nesciat mysterium sanctissime Trinitatis, & Incarnationis Domini nostri Iesu Christi.*

Hæc assertio est postremus ex septemdecim articulis, quos Academia Lovaniensis ad instantiam Archiepiscopi Mechliniensis reprobavit: cuiusque falsitas patet ex communiori Theologorum sententia, assentientium cum S. Thoma 2. 2. qu. 2. art. 7. & 8. in nova lege fidem explicitam mysterij Incarnationis, & Trinitatis, non solum necessitate præcepti, sed etiam necessitate medij esse ad salutem necessariam. Ut enim viator ad terminum perveniat, debet & locum ad quem tendit, & viam quâ ad illum tendit, agnoscere: *Via autem hominibus veniendi ad beatitudinem, est mysterium Incarnationis, &*

A *Passionis Christi, juxta illud Act. 4. Non est aliud nomen datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri, inquit S. Thomas loco citato: terminus verò ad quem per fidem tendimus, est clara visio Dei Vnius & Trini: Ergo nullus est in via salutis, nec consequenter capax absolutio- nis, qui per negligentiam culpabilem ignorat mysterium Sanctissime Trinitatis, & Incarnationis. De quo plura in tractatu de fide.*

S. V.

Corollarium notatu dignum.

B *EX his modernorum Casuistarum assertionibus, & pluribus aliis, quæ brevitatis causâ præmittito, patet illorum scientiam vix aliud esse, quàm meram divinorum præceptorum elusionem; vel ut bellè dicebat Nicolaus Faber, Ludovici XIII. Galliarum Regis Præceptor, ARTEM CVM DEO CAVILLANDI; Gallicè, L'ART DE CHIQUANER AVEC DIEU. Vix enim ullum est præceptum naturale aut positivum, quod quasi nos illorum probabilitatibus obnoxium non sit, & eludatur, ut ait Episcopus Gandavensis in Epistola Pastoralis ad Clerum suæ diocesis, supra citata. Unde rectè & perbellè observavit Sinnichius libro sæpè citato de Saule Ex rege 8. 466. modernos Casuistas, experimento edoctos quàm agrè conformentur mores humani legi divinæ, tentasse ex adverso conformare legem divinam moribus humanis; quasi lex Decalogi foret REGULA LESBIA, ad sui regulati normam, & ad quod quisque sentit & vult accommodabilis. Regula enim Lesbia (ait Erasmus in Adagijs) dicitur, quodvis præposterè non factum ad rationem, sed ratio ad factum accommodatur. & cum lex moribus applicatur, non mores ad legem emendantur. Quare Augustinus Concione 1. in Psal. 48. Hæc (inquit) est in hominibus magna & usitata perversitas, quæ cum debeant ipsi vivere secundum voluntatem Dei, Deum volunt vivere secundum voluntatem suam; & cum ipsi nolint corrigi, illum volunt depravari; rectum non arbitrantur quod ille vult, sed quod ipsi volunt.*

D *Posset hoc corollarium variis exemplis, quæ fuscè prosequitur idem Sinnichius loco citato, declarari, sed istud sufficere. Delectat v. g. luxuriosum aliquem conversari & cohabitare cum fœmina, quæ blanditijs suis ipsum ad peccandum sæpè allicit: movetur Dei sermone talem occasionem fugere, & abscindere à se oculum, manum, aut pedem scandalizantem se, dicitque ei sæpius Spiritus Sanctus hæc verba libri Proverbiorum: Numquid potest homo abscondere ignem in sinu suo, ut vestimenta illius non ardeant; aut ambulare super prunas, ut non comburantur planta ejus? Accedunt SS. Patres divini sermonis interpretes, eumque etiam adponent, Inter Christianorum certamina, duriora esse prælia castitatis, ubi continua est pugna, & rara victoria: cetera vitia resistendo, libidinem verò fugiendo superari, & alia quæ supra fuscè expendimus: Denique Apostolus ei præcipit ut fornicationem fugiat, & molliem ac immunditiam abhorreat, quia fornicarij, molles, & immundi regnum Dei non possidebunt. Sed venit benignus & laxus Casuista, hæc suggerens ei: Concubinaris non tenetur domo pelleri concubinam, quando eâ relicta vitam transigeret tristis. Licitum est querere directè occasionem peccandi.*

O iij

Disp. 6.
Art. 5.

159.

160.

pro bono spirituali, aut temporali nostro, vel proximi. Fornicatio & mollietas non sunt jure naturali prohibita, subindeque si Deus eas non interdixisset, nunquam essent mala, saepe essent bona, & aliquando obligatoria sub peccato mortali. Copula cum conjugata, consentiente marito, non est adulterium. Licet abortum procurare ante animationem fœtus, ad vitandum scandalum, aut puella infamiam, & alia quæ supra retulimus, & confutavimus: atque ita moribus hominum depravatis legem divinam accommodare conatur, & regulam suo regulabili conformare, non verò mores hominum ad Dei legem emendare & corrigere.

161. Sed quæso, AMICE LECTOR, si tuæ salutis cupidus sis, ne audias benignos illos Decalogi interpretes, qui humanarum probabilitatum præctigiis & blanditiis, ac benignioribus interpretationibus, præcipua Dei præcepta cludere & evacuare conantur. Tene te (inquit Augustinus) ad legem Dei. & non sequaris prævaricatores ejus: non enim secundum illorum sensum, sed secundum illius veritatem judicaberis. Ne trahamur (addit Lactantius) auctoritate cujusquam, sed veritati potius faveamus & accedamus. Nihil hic temeritati locus est: in æternum stultitia pœna subeunda est, si aut persona inanis, aut opinio falsa deceperit.

Christus non dixit homini, inter Dei legem & hominum interpretamenta constituto, esto consentiens benigniori Decalogi interpreti, sed Esto consentiens adversario tuo. Queramus (ait Augustinus) istum adversarium cui debeamus consentire, ne tradat nos Iudici, & Index Ministro. Queramus illum, & consentiamus illi. Si peccas, adversarius tuus est sermo Dei: verbi causâ, forsitan delectat te inebriari, dicit tibi: Noli. Delectat te adulterari: dicit tibi sermo Dei, Noli. In quibuscumque peccatis volueris facere voluntatem tuam, dicit tibi, Noli. Adversarius est voluntatis tue, donec fiat auctor salutis tua. O quam bonus adversarius, quam utilis adversarius! Non querit nostram voluntatem, sed utilitatem. Adversarius est nobis, quandiu sumus & ipsi nobis; quandiu tu tibi inimicus es, inimicum habes sermonem Dei: esto tibi amicus, & concordas cum ipso. Non furtum facies, audi & concordasti. Non mœchaberis, audi & concordasti. Non falsum testimonium dicas, audi & concordasti. Non concupiscas uxorem proximi tui, audi & concordasti. Non concupiscas rem proximi tui, audi & concordasti. In his omnibus cum tuo isto adversario concordasti: dic mihi quid perdidisti? Non solum nihil perdidisti, sed & te ipsum qui perieras invenisti.

S. VI.

Casuistarum Apologia, à Sorbona, & Gallia Episcopis, & tandem à Summo Pontifice reprobatum.

162. CUM mos iste in Ecclesia semper viguerit, ut quo quisque foret religiosior, novellis ad inventionibus contraret, ut Vincentius Lirinensis ait, non mirum quod nuper plures docti & vigiles Pastores, ac celebres Theologi, advertentes perniciosam hanc novorum Casuistarum doctrinam, velut zizaniam quandam in Ecclesie agro succrescere, sensimque ac delectabiliter plurium animos occupare, adversus eam, & voce, & scriptis, fortiter ac generosè pugnant,

Ac de vaga illa & effræni in materia morum opinandi licentia, apud Ecclesie Præsules graviter conquecti fuerint. Unde merito hæc verba Chrysostomi serm. 97. ipsis adaptari possunt: Superseminatis zizaniis servi expaverunt, metuentes ne zizaniorum gramina ad illorum redirent offensam, quorum conscientia, præter jacturam boni seminis, nihil habebat: unde auditum sui Domini prævenerunt, ne securi de innocentia, reatum de silentio sustinerent.

Inter hos præcipui fuere Parisenses & Rotomagenses Parochi, pietate celebres, & sapientia ac eruditione præclari, qui anno 1656. ad Gallia Clerum, Parisiis de more congregatum, plura perversa dogmata, ex novorum Casuistarum libris extracta, detulerunt, libello supplici eorum damnationem urgentes. Instabat tunc Comitiorum finis, nec temporis angustia, sicut nec alia graviora negotia, sinebant maturo tot propositionum examini vacare. Ne tamen Augustissima Synodus illas suo silentio probasse videretur, sed eas tacite saltem reprobaret, imprimendas mandavit instructiones Confessariorum, à S. Carolo Borromeo editas, & ex Italico in Gallicum idioma ab Illustrissimo Domino Petro de Marca, Archiepiscopo Tolosano translatas, quibus propositiones illæ, quas solemniter & in individuo damnare non poterat, generali quadam, venerabilique ac sanctâ censurâ afficerentur. Ut enim in Epistola instructionibus illis præfixa dicitur: Novissima illa opiniones ita Christianam morum disciplinam, & Evangelicam vivendi normam adulterarunt, ut hujusmodi scientiâ quævis ignorantia longè sit potior.

Hoc ardore ex parte Parochorum gerebatur negotium. Pars autem adversa in sui defensionem opus parabat, in quo ejus Author omnes eloquentiæ & ingenij nervos intendens, propositiones traductas à Parochis ut erroneas, scandalosas, & temerarias, ab omni profusus censuræ nota liberat, summâ arte ostendere conabatur: proditque in lucem anno sequenti 1657. sub hoc titulo & inscriptione: Apologie des Casuistes contre les calomnies des Jansenistes.

Videbatur liber iste Authoribus suis arx quædam munitissima, & inexpugnabile præsidium, eò præcipuè quòd Parochorum & Jansenistarum unam & eandem causam facerent; licet in rei veritate nulla esset inter ipsos de quinque damnatis Jansenij propositionibus contentio; sed omnes perversa illa dogmata tum voce, tum scriptis, unanimi consensu damnarent. Vix tamen in publicum distrahi cœpit liber ille, quod Parochi novo ardore succenssi, pressius in ejus condemnationem excitantur primò Vicarios Generales Parisiensis Archiepiscopi tunc absentis; qui octo Theologos (è quibus duo, scilicet P. Oliverius Richecorius, vulgo Richecœur, & P. Petrus Lovvet erant ex nostris) in examen libri deputarunt, auditisque eorum relationibus, illum solemnem censurâ damnarunt: deinde facultatem Parisiensem, sive Sorbonam, quæ pari censurâ, licet adhuc magis speciali, librum proseripsit.

Plures etiam illustrissimi Antistites, gravibus, piis, eloquentibus, doctisque censuris, aut Epistolis Synodalibus, eandem Casuistarum Apologiam reprobarunt, & è suis diocæsis proseripsunt. Inter hos, tres fuere Primates, scilicet Archiepiscopus Senonensis, Galliarum & Germaniæ Primas, Rotomagensis Primas Nor-